

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/152/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2519201510
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2519201510.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov: Mgr. Michal Novotný ako predseda senátu a Mgr. Jozef Mačej a JUDr. Daniel Ilavský ako členovia senátu v sporovej veci žalobkyne: H. M., nar. XX. G. XXXX, Z. XXXX/XX, D., zastúpenej: JUDr. Jana Brišková Dominová, advokátka, Piešťanoch, proti žalovanému: Ing. F. H., nar. XX. W. XXXX, H. XX, F., zastúpený: JUDr. Magdaléna Lesayová, advokátka v Trnave, o nariadenie neodkladného opatrenia v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany č. k. 15 C 63/2019-19 z 5. septembra 2019 takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie (neodkladné opatrenie) sa mení tak, že návrh žalovaného na nariadenie neodkladného opatrenia sa zamietá.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie vyhovel návrhu žalovaného a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalobkyňu uložil povinnosť „znášať vstup žalovaného a ďalších osôb, ktoré so súhlasom žalovaného a v jeho spoločnosti budú vstupovať do nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území Piešťany, zapísanej na katastrálnom odbore Okresného úradu v Piešťanoch na LV č. XXXX ako pozemok parcela registra „C“, parcelné číslo 7069, druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 262 m², pozemok parcela registra „C“, parcelné číslo 7070, druh pozemku - záhrada vo výmere 290 m² a stavba - rodinný dom, súpisné číslo XXXX postavený na pozemku parcelné číslo 7069, ktorú nehnuteľnosť strany vlastní v podielovom spoluvlastníctve, do právoplatného skončenia konania vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 7C/22/2015.“

2. Vyšiel zo zistenia, že žalobkyňa a žalovaný podielovými vlastníckmi nehnuteľnosťami zapísaných na LV č. XXXX pre k. ú. D., žalovaný v podiele 1/3 a žalovaná vo zvyšnej 2/3 časti. Medzi stranami prebieha na súde prvej inštancie konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k tejto pod sp. zn. 7 C 22/2015, pričom sporným medzi nimi je spôsob vyporiadania. V konaní doposiaľ predložené dva znalecké posudky a tiež geometrický plán na oddelenie pozemkov. Žalovaný prostredníctvom svojej zástupkyne 29. júla 2019 požiadal žalobkyňu o sprístupnenie nehnuteľnosti, ktorú chcel 1. augusta 2019 obhliadnuť spolu so znalcom na účely vypracovania súkromného znaleckého posudku. Žalobkyňa prostredníctvom zástupkyne odmietla nehnuteľnosť sprístupniť, pretože v konaní boli doteraz vykonané znalecké posudky, proti nemu zatiaľ neboli vznesené námietky a žalovaný mal dostatok času na prípravu súkromného posudku. Žalovanému sa tak v plánovaný deň do nehnuteľnosti dostať nepodarilo ani za pomoci príslušníkov Policajného zboru. Rovnako sa žalobcovi nepodarilo dostať do nehnuteľnosti 7. augusta 2019.

3. Z takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie dospel k záveru, že konaním žalobkyne došlo k zásahu do vlastníckeho práva žalovaného, ktorý má ako podielový spoluvlastník právo užívať nehnuteľnosť a vstupovať do nej. Tým bola osvedčená potreba nariadenia neodkladného opatrenia. Vzhľadom na účel návrhu pokiaľ ide o vstup „tretích osôb“ v sprievode navrhovateľa, aj v tomto rozsahu

súd návrhu vyhovel, keď prihliadol na účel, pre ktorý sa navrhovateľ vstupu domáhal, a to potreby obhliadky nehnuteľnosti znalcom.

4. Včas podaným odvolaním sa žalobkyňa domáha zrušenia napadnutého uznesenia, eventuálne jeho zmeny tak, že sa žalovanému dovolí jednorazový vstup na účely vypracovania súkromného znaleckého posudku pre toto konanie. Vytkla súdu prvej inštancie, že nariadené neodkladné opatrenie výrazne zasahuje do jej práva na ochranu súkromia a obydlia. Nie je preto prípustné, aby mal žalovaný neobmedzenú možnosť vstupu do tejto nehnuteľnosti, ktorú žalobkyňa užíva, dlhodobo sa o ňu stará a investuje do nej, pričom žalovaný na tieto náklady neprispieva. Žalovaný odmietol ponuky žalobkyne na vyporiadanie spoluvlastníctva už pred začatím konania. Technický stav nehnuteľnosti pritom vylučuje spoločné užívanie žalobkyňou s manželom a žalovaným. Žalobkyňa ako väčšinová spoluvlastníčka rozhodla o užívaní veci a žalovaný toto rozhodnutie nijako nenapadol. Správanie navrhovateľa je neprimerané a neakceptovateľné. Ak súd prvej inštancie chcel chrániť výkon vlastníckeho práva žalovaného ako spoluvlastníka, mal konkrétne vymedziť rozsah vstupu do nehnuteľnosti, určiť za akých podmienok a za akým účelom bude žalovanému vstup do nehnuteľnosti povolený. Záverom žalobkyňa znova poukázala na nepotrebnosť znaleckého posudku, o ktorý sa usiluje žalovaný.

5. Ďalším podaním žalobkyňa doplnila, že 2. októbra 2019 sa s jej súhlasom uskutočnila obhliadka nehnuteľností znalcom, žalovaný sa však domáhal ďalšieho vstupu ešte aj 19. októbra 2019. Tieto neohlásené návštevy narušajú jej súkromie a spôsobujú jej zdravotné ťažkosti.

6. Žalovaný sa k odvolaniu, ani dodatočnému podaniu žalobkyne nevyjadril.

7. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd po zistení, že odvolanie je podané včas a oprávnenou osobou proti uzneseniu, ktoré možno napadnúť odvolaním [§ 357 písm. d) C. s. p.], preskúmal napadnuté uznesenie v napadnutom rozsahu (§ 379 a § 380 C. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie je opodstatnené.

8. Podmienky nariadenia neodkladného opatrenia sú ustanovené v ustanoveniach § 324 ods. 1 a § 325 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého môže súd nariadiť neodkladné opatrenie, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. V konaní o neodkladnom opatrení nie je nevyhnutné vykonať dôkazy ako v konaní vo veci samej; na jeho nariadenie je postačujúce, ak účastník osvedčí potrebu nevyhnutnej a neodkladnej ochrany práv a právom chránených záujmov. Bezodkladná úprava pomerov znamená, že bez takejto úpravy by došlo k nezvratnému alebo aspoň ťažko zvrátiťelnému zásahu do práv ohrozeného subjektu alebo do existujúceho stavu, takže konanie vo veci samej by stratilo ďalší zmysel, resp. by bolo neúčelné. Zo znenia § 324 ods. 1 a § 325 ods. 1 C. s. p., ale aj z § 326 C. s. p. potom možno vyvodit', že je aj naďalej použiteľná doterajšia judikatúra, v zmysle ktorej „potreba bezodkladnej úpravy pomerov“ si vyžaduje aspoň osvedčenie danosti nároku, ktorý navrhovateľ neodkladného opatrenia uplatňuje (bude uplatňovať) vo veci samej, a osvedčenie bezprostrednej ujmy, ktorá by bez neodkladného opatrenia hrozila. Okrem toho však novozavedené ustanovenie § 324 ods. 3 C. s. p. formuluje subsidiaritu neodkladných opatrení voči zabezpečovaciemu opatreniu. K neodkladnému opatreniu teda možno pristúpiť, len ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením. Táto podmienka je v prerokúvanej veci celkom zjavne splnená, pretože žalovaný sa svojím návrhom nedomáha zabezpečenia vymožitelnosti peňažnej pohľadávky, na čo by postačovalo zabezpečovacie opatrenie - zriadenie sudcovského záložného práva, ale prístupu do nehnuteľností, teda nepeňažného nároku.

9. Odvolací súd sa však nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v prerokúvanej veci je potrebné neodkladne upraviť pomery medzi stranami takým spôsobom, ako to urobil výrokom svojho neodkladného opatrenia. Podľa odvolacieho súdu totiž žalovaný predovšetkým neosvedčil dôvodnosť nároku, na ktorom neodkladné opatrenie zakladá a ktorému sa má poskytnúť ochrana. Vo veci nie je sporné, že žalobkyňa je väčšinou spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti (v podiele 2/3) a reálne v nej býva spolu so svojím manželom. Naopak, žalovaný je menšinový spoluvlastník (podiel 1/3) a v nehnuteľnosti nebýva. Žalobkyňa v odvolaní správne poukazuje na to, že vzťahy spoluvlastníkov k spoločnej veci sú upravené v § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Podľa judikatúry (porov. napr. rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 165/2008) sa za hospodárenie so spoločnou vecou považuje aj jej užívanie, o ktorom teda takisto rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Judikatúra takisto nevyklučuje, že rozhodnutie o užívaní spoločnej veci môže vyznieť aj v tom smere,

že niektorí spoluvlastníci budú z (reálneho - fyzického) užívania nehnuteľností vylúčení (porov. napr. rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 252/2007).

10. Neobstojí preto zjednodušená úvaha súdu prvej inštancie odkazom na to, že žalovaný má vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Žalovaný má totiž len (menšinové) spoluvlastnícke právo, s ktorým vzhľadom na cit. ustanovenie § 139 ods. 2 Obč. zák. nemusí byť nevyhnutne spojené aj právo vec fyzicky užívať. Užívanie veci je totiž založené na rozhodnutí väčšiny spoluvlastníkov počítanej podľa veľkosti podielov. Žalovaný ale neosvedčil, že by tu existovalo rozhodnutie takejto väčšiny o tom, že má právo tieto nehnuteľnosti fyzicky užívať tým spôsobom, ako to navrhuje v neodkladnom opatrení. Práve vzhľadom na to potom nemožno uzavrieť, že jeho právo nehnuteľnosť reálne užívať tak, ako to žiadal v neodkladnom opatrení, je osvedčené už samotným jeho (spolu)vlastníckym právom k nej. Chybné sú inak aj úvahy súdu prvej inštancie k tomu, že takýto nárok snád vyplýva z čl. 20 ods. 1 Ústavy SR. Citované ustanovenie totiž zaručuje len rovnaký obsah a ochranu vlastníckemu právu všetkých vlastníkov. V prípade veci v spoluvlastníctve je však právo potrebné riešiť konflikt viacerých „vlastníckych práv“ k tej istej veci, pričom voľba spôsobu riešenia tohto konfliktu je predovšetkým vecou zákonodarcu. Zákonodarca v § 139 ods. 2 Obč. zák. rozhodol o tom, že tento konflikt sa bude riešiť väčšinovým rozhodovaním spoluvlastníkov s tým, že v určitých prípadoch má prehlasovaný spoluvlastník k dispozícii žalobu o ochranu svojho práva (§ 139 ods. 3 Obč. zák.) a v najhoršom prípade až žalobu o zrušenie podielového spoluvlastníctva. Judikatúra Ústavného súdu SR pritom toto riešenie v zásade akceptuje (porov. za všetky napr. odôvodneniu nálezu sp. zn. PL. ÚS 110/2011).

11. Predmetom konania o neodkladnom opatrení pritom nie je komplexné riešenie právnych vzťahov medzi žalobkyňou a žalovaným ako podielovými spoluvlastníkmi. V prerokovanej veci teda netreba (a ani nemožno) podrobne riešiť otázku, či je užívanie sporných nehnuteľností len väčšinovou spoluvlastníckou vhodné, či bol riadne dodržaný formálny postup podľa § 139 ods. 2 Obč. zák. Rovnako týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nie je riešená otázka, aké sú prípadné následné peňažné nároky žalovaného voči žalobkyňi za vylúčenie z užívania (porov. už cit. rozsudok 3 Cdo 252/2007) a, naopak, prípadné nároky žalobkyne voči žalovanému za náklady vynaložené na údržbu či opravy spornej nehnuteľnosti. Pre rozhodnutie o návrhu žalovaného na nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, že žalovaný neosvedčil, že by v jeho prospech existovalo právo nehnuteľnosť užívať založené na rozhodnutí väčšiny spoluvlastníkov, pretože samotné jeho spoluvlastnícke právo takým právom nie je. Naopak, žalobkyňa v odvolaní tvrdila a žalovaný nijako nepoprel (porov. § 151 C. s. p.), že v sporných nehnuteľnostiach sama dlhodobo býva, čo je podporené aj tým, že v nich má hlásený trvalý pobyt. Tým je v zásade osvedčené, že v tejto nehnuteľnosti má žalobkyňa obydlie v tom zmysle, v akom ho chráni aj čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách - teda miesto, kde sa zdržuje a ku ktorému má dostatočné a trvalé spojenie. Podľa judikatúry pritom môže ísť o akékoľvek miesto skutočne užívané ako súkromné obydlie, a to aj keď jeho užívanie je protiprávne, pokiaľ verejnosť nemá na toto miesto prístup na iné než súkromné účely (porov. v tomto smere napr. rozsudok z 29. septembra 1996, sťažnosť č. 20348/92, Buckley proti Spojenému kráľovstvu, ods. 52 až 55). Právo na nedotknuteľnosť obdobia pritom rovnako zaručuje aj čl. 21 Ústavy SR. Naopak, žalovaný ani netvrdil, že by tieto nehnuteľnosti obýval aj prechodný pobyt ohlásil len krátko pred spornými udalosťami (29. júla 2019, porov. potvrdenie č. I. 8).

12. Súd prvej inštancie sa dostatočne nezaoberal ani splnením druhej podmienky, a to hrozbou bezprostrednej ujmy, ktorá by žalovanému nenariadením neodkladného opatrenia hrozila. Z obsahu návrhu žalovaného totiž vyplývalo, že jediným dôvodom, prečo sa domáha jeho nariadenia, bola obhliadka nehnuteľnosti znalcom pre vypracovania znaleckého posudku. Ako už bolo uvedené, účelom neodkladného opatrenia je „bezodkladná úprava pomerov“, teda taká úprava, bez ktorej by došlo k nezvratnému alebo aspoň ťažko zvrátiteľnému zásahu do práv ohrozeného subjektu alebo do existujúceho stavu, takže konanie vo veci samej by stratilo ďalší zmysel, resp. by bolo neúčelné. Napriek tomu, že žalovaný žiadne takéto skutočnosti netvrdil a ani neosvedčil, súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým v podstate kedykoľvek a v akomkoľvek rozsahu dovolí žalobcovi vstupovať do nehnuteľností, čo ale nevyhnutne logicky znamená aj právo v nich zotrvať a nevychádzať z nich. Súd prvej inštancie teda zaviazal žalobkyňu neobmedzene trpieť vstupy a prítomnosť žalovaného na spornej nehnuteľnosti, teda v jej obydli, bez toho, aby sám žalovaný uviedol čo len jediný dôvod, prečo by žalobkyňa toto neobmedzené užívanie mala trpieť. V tomto smere je potom dôvodná aj námietka žalobkyne, že ak už súd považoval za potrebné umožniť žalovanému vstup na nehnuteľnosť na účely

vyhotovenia znaleckého posudku, mal zodpovedajúcim spôsobom tento účel vymedziť a obmedziť vo výroku svojho rozhodnutia.

13. Podľa odvolacieho súdu však tento účel vôbec nie je spôsobilý na osvedčenie bezprostrednej ujmy hroziacej žalovanému. Ak totiž žalobkyňa bráni prístupu k nehnuteľnosti, ktorá má byť predmetom súkromného znaleckého posudku, bráni tým v podstate vykonaniu dôkazu. Podľa § 209 ods. 3 C. s. p. je potom úlohou súdu umožniť znalcovi, ktorý vypracúva súkromný znalecký posudok, oboznámiť sa s informáciami potrebnými na vypracovanie znaleckého posudku. Takýmto spôsobom môže byť aj uznesenie podľa § 210 ods. 1 C. s. p., ktorým sa uloží žalobkyni, aby prípadne znášala obhliadku nehnuteľnosti týmto znalcom s tým, že prípadné nerešpektovanie takto uloženej povinnosti bude môcť súd prvej inštancie vynucovať aj ukladaním poriadkových pokút podľa § 102 C. s. p. Z citovaných ustanovení však vyplýva, že toto právo patrí len znalcovi, nie však strane, ktorá ho vypracovaním znaleckého posudku poverila. Nemožno teda podľa tohto ustanovenia ukladať žalobkyni povinnosť znášať vstupy samotného žalovaného. Pri rozhodovaní podľa § 209 ods. 3 a § 210 C. s. p. je potom úlohou súdu tiež posúdiť, či navrhovaný súkromný znalecký posudok považuje v konaní za potrebný a či teda poskytne súdnu súčinnosť pri vykonávaní tohto dôkazu. Z práva súdu rozhodnúť o tom, aké dôkazy sa vykonajú (§ 185 ods. 1 C. s. p.) totiž zrejme vyplýva aj právo rozhodnúť o tom, na vynútenie akých dôkazov bude nasadená donucovacia moc súdu. Je zrejme, že tak ako by súd nepredvolával, nepredvádzal a nehnať poriadkovou pokutou svedka, ktorého výsluch by nepovažoval za potrebný, nie je povinný ani poskytnúť svoju súčinnosť a donucovacie opatrenia k vypracovaniu súkromného znaleckého posudku, ktorý nepovažuje za potrebný.

14. Preto v prerokúvanej veci odvolací súd dospel k záveru, že nie je osvedčená potreba neodkladnej úpravy pomerov medzi stranami a ohrozenie exekúcie (keďže žaloba vo veci samej je žalobou konštitutívnou) tu nateraz neprichádza do úvahy. Pre nariadenie žiadaného neodkladného opatrenia tak nebola splnená podmienka § 325 ods. 1 C. s. p. a súd prvej inštancie mal návrh žalovaného podľa § 328 ods. 1 C. s. p. zamietnuť. Nerozhodol teda správne, ak návrhu vyhovel, preto odvolací súd podľa § 388 C. s. p. jeho rozhodnutie zmenil v zmysle výroku.

15. Uznesenie prijal senát jednomyseľne (3 : 0).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné dovolanie za podmienok ustanovených v § 420 C. s. p. Dovolanie možno podať v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto uznesenia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, ak nejde o prípady § 429 ods. 2 C. s. p. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.